

res patri, qui ius naturæ non habet sine consensu patris; quod nota.

(2) *Merced*. Est ergo legitimatio Principis donum, ut et in authent. *item si quis sine legitimis, et in corpore unde sumitur, C. de natur. liber* legitimatus ergo est legitimus non natura, sed gratia; non generatione sed regeneratione; non felicitate nascendi, sed dono Principis, ut dicit Bald. pulchrè consil. 49. col. pen. 5. vol. incipit in quaest. *præposita*, et adde Bald. in cap. *domino guerram*, col. fin. in princ. *hic finitur lex, etc.* Sed an ex parte patris dicatur donum, ut sic revocetur natiuitate posthuminum legitime natorum? Tangit Bald. in l. 2. in fin. *C. si quid in fraud. patron.* et adde Socin. cons. 295. col. pen. 2. vol. adde etiam Alber. in rubr. *C. de natur. liber.* et in l. *si unquam, C. de revoc. donat.* ubi Salic. et dicit Bald. in l. *servis, C. de legat.* et legitimatio est res favorabilis, et amplianda, cum sit patris, et Principis donum.

(3) *Los omes*. Etiam per procuratorem potest peti legitimatio. Vide Bart. in l. *Gallus, §. forsitan, D. de liber. et posthum.* et Bald. in l. 5. *C. de vindict. libertate.*

(4) *Emperadores*. Imperatoris est legitimare, ut in authent. *quib. mod. natur. effc. legit. §. sit igitur 2. collat. 6. et quibus mod. natur. effc. sui, §. fin. et in l. qui in provincia 57. §. Divus, D. de ritu nupt.*

(5) *A los Reyes*. Intelligit de non recognoscentibus superiorem in temporalibus, ut in cap. *per venerabilem 15. vers. insuper, qui filii sint legit.* ut est lex noster, prout notat Gloss. in cap. *Adrianus et 2. 63. dist. et in cap. et si necesse, de donat. inter vir. et uxor.* nota. Bald. in l. *ex hoc iure, col. 2. D. de iustit. et iure: et Rex in Regno suo est Imperator Regni sui, Bald. in l. exemplo, C. de probat.* Sed quid si fiat legitimatio quoad regalia, et baronias? Bald. in *§. naturales, si de feudo fuer. controuv. inter domin. et agnat. dicit, quod solus Imperator legitimet; sed idem intelligerem de Rege, non recognoscente superiore.*

(6) *En cuyo señorio*. Legitimatio debet fieri de subditis, ut hic, et in cap. *per venerabilem 15. qui filii sint legit.* et tenet Bart. in l. *qui in provincia, §. Divus, D. de ritu nupt.* Bald. notabiliter, quem vide, in l. 1. col. 2. *C. de jur. aureor. annulor.* inter subditos tamen teneat etiam si ferret extra territorium, cum sit actus voluntariæ jurisdictionis, argum. l. 2. *D. de offic. proconsulis,* tenet Bald. in l. *emancipari, D. de adoption. in fin. et in dicta l. 1. et sic Comes Palatinus, habens potestatem legitimandi ab Imperatore, non potest legitimare in terris Ecclesie, vel alicujus Regis non recognoscentis superiorem, ut tenet Bald. post Jac. Butr. in dicta l. 1. et in l. *eam quam, col. 8. C. de fideicommissis,* et est communis opinio, licet plures tenuerunt contrarium ut tradit Alexand. consil. 67. col. fin. 1. vol. Et an legitimatio facta de subdito porrigatur ad bona existentia extra territorium legitimantis? Videtur, quod sic, ex his quæ notat Bald. in l. *manumissiones, D. de iustit. et iure,* ubi dicit, quod legitimatio tenet ubique locorum, et quia quod naturale est suas radices extendit ubique, l. *omnes populi, in fin. D. de iustit. et iure,* et argum. l. *posthumus 6. §. si quis, D. de inoffic. testam.* bona enim veniunt accessorie ad personam, l. 3. *D. de legit. tutor. in §. fin. l. in pecudum 28. D. de usur.* Hoc tamen est verum, quando legitimatus succedit ex testamento; quia tunc nil mirum, si extendatur legitimatio ad bona etiam existentia extra territorium legitimantis: si tamen succederet ab intestato, videtur contrarium dicendum, et ita tenet Præpos. Alex. in cap. *lege,* col. pen. 10. distinc. de quo ego adhuc dubito: neque video bonam rationem diversitatis in successione testati, an intestati: nam ex quo persona est legitima, bona debent sibi obvenire in consequentiam, sive ex testamento, sive ab intestato: quia tamen hoc dicitur, quando ab intestato, fuit originale Innoc. in cap. *per venerabilem, qui filii sint legit.* (quod et refert, et sequitur Lucas de Penna in l. fin. col. pen. *C. de his qui spont. maner. sub. lib. 10.*) cogita super hoc. Sed quid si legitimaretur non subditus extra Regnum, qui habebat, et possidebat aliqua bona intra Regnum? an tenebit legitimatio respectu bonorum quæ sunt in Regno? Bald. in l. *eam quam, col. 7. C. de fideicommissis. versic. consuevit. esse q. tenet, quod sic, et est multum notabile dictum, si esset verum; sed non credo verum per ea quæ dixi, quia in his principaliter inspicitur persona, et non bona; et contra Bald. tenet Decius consil. 150. col. penult. Et advertit, quod Decius in dicto consil. motus ex eo, quod persona legitima debet esse subdita legitimanti, consuluit Comitum Palatinum, habentem potestatem legitimandi ab Imperatore, non posse legitimare clericum in minoribus constitutum, cum clericus etiam in minoribus non subiciatur jurisdictioni laicorum, cap. *cum non ab homine 10. de iudic. et cap. 2. de foro compet. et in contrarium non***

valere consuetudo, ut in cap. *clerici 8. de iudic.* etiam in jurisdictione voluntaria, prout tradit Petrus de Anchar. consil. 521. incipit *primum dubium non est novum,* per text. in Clement. *ne Romani, §. porro, de elect.* prout hæc, et alia latè deducit Decius in dicto consil. Et secundum hoc non teneret legitimatio Regis, legitimantis clericum in minoribus, licet esset civis originarius Regni, etiam respectu bonorum temporalium, quod videtur durum, et absurdum; et crederem de jure contrarium esse verum. Nam et clerici cives Regni dicuntur subditi Regis, et ei tenentur ad fidelitatem, ut notat Gloss. in cap. *petitio, de iurejur.* Jacob. Alv. in cap. 1. *qualiter, vassal. jur. deb. fidel.* licet enim non dicantur subditi ratione jurisdictionis, dicuntur tamen subditi respectu domicili: ad hoc ista lex, cum dicit: *En cuyo señorio son,* et facit ad hoc glos. notab. juncta text. in Clem. 1. in parte *subditos, de foro compet. et est, ut dixi, satis absurdum dicere, quod legitimari non possit clericus a Rege quoad temporalia, cum Papa non legitimet in temporalibus, ut in dicto cap. per venerabilem: et sic esset etiam dicere, quod non possit clericus jvari beneficio Principis sæcularis, quod evidenter est absurdum: cum ergo de foro Principis sæcularis sit legitimare quoad temporalia, isto respectu potest dici clericus ejus subditus, et sic poterit ab eo legitimari; quæ ratio ita militat in clerico in sacris, sicut in eo, qui est in minoribus. Ad hoc etiam facit, quod in temporalibus, etiam clericus constitutus in ordine sacro, dum tamen non sit Episcopus, adhuc est sub patris potestate, ut notant Innoc. et Doct. in cap. *indecorum, de etate et qualit. Abb. in rubr. de pecul. cleric. et Princeps est et pater subditorum omnium, Bald. in l. quisquis, C. ad L. Jul. majest.**

(7) *Que les fagan sus fijos*. Et sic iste est unus modus legitimandi filios naturales, scilicet per rescriptum Principis; de quo hic, et in authent. *præterea, C. de natur. liber. et in corpore unde sumitur.*

(8) *De barraganas*. Et advertit, quia in supplicatione, quæ porrigitur Regi, debet pater dicere, quod cum concubina, ex qua filios habuit, aliqua de causa non potest matrimonium contrahere, vel quod non vult contrahere cum ea; aliàs, si hoc non exprimat, non tenebit legitimatio, ut in dict. authent. *præterea, C. de natur. liber. et in authent. quibus modis natur. effc. legit. §. si quis sane non habens 1. collat. 6. et communiter ad hoc non advertitur, et dicit Angel. in dicta authent. præterea, quod ex isto defectu vidit elusas multas legitimaciones. Si enim adest habitus matrimonii (et sic, ut isto modo filii legitimantur), debet hoc significari Principi, ut hoc non obstante legitimacionem concedat; aliàs non tenebit legitimatio, de quo etiam vide Anton. de Rosel. in tract. *legitimationum, versic. modo videamus de causa formali,* in princ. Adverte etiam, quod non solum naturales filios ex concubinis habitos Rex potest legitimare, sed etiam spurios, et incestuosos, motu proprio, vel ad supplicationem, ut est text. in dicta l. *qui in provincia 57. §. Divus, D. de ritu nupt. et notat Bald. in §. naturales, col. 1. si de feudo fuer. controuv. inter dom. et agn. et in l. 1. C. de jure aureor. annulor.* Tunc tamen debet apponi clausula non obstante, ut dicit Gl. in §. fin. in authent. *quibus modis natur. effc. sui,* collat. 7. et in authent. *ex complexu, C. de incest. nupt. et adde in hoc Decium consil. 55. col. 5. et Anton. Rosel. in tract. legitimacionis, dicto vers. modo videamus de causa formali, col. pen. et fin. et adde notabile verbum Bald. in dicta l. 1. col. 1. ubi dicit, quod licet Imperator legitimet incestuosos, non tamen poterit contra Jus Divinum inducere veram legitimacionem, neque per fictionem; quia licet sit Vicarius Dei in temporalibus, tamen contra Legem Divinam non potest dispensare, nisi ex magna causa: argum. l. *si hominem, D. mandat.* Et an sit exprimenda qualitas spurietatis, vide quæ dixi 5. Part. tit. 18. l. 9.**

(9) *E si caben su ruego*. Et justum est, ut Rex admittat tales preces; quia lex in hoc dat sibi fiduciam, ut in authent. *quibus modis natur. effc. legit. §. illud tamen 19.* Et caveat impetrans, ut in supplicatione exprimat exprimenda, ne legitimacionis concessio arguatur de surreptione: undè, si impetrans habuerit filios legitimos et naturales, exprimere debet Principi, et hoc illi significare, cum talis legitimatio fieri soleat in defectum legitimæ proles, et non ea existente, ut dicit Joan. Andr. in addit. ad Specul. tit. *de successione. ab intest. in additione magna, incipit Gofredus, vers. item scias, quod per Hubertum de Bobio: et licet ibi loquatur, quando filius patre mortuo impetrat legitimacionem, ratio concludit, etsi pater vivens impetret, et etiam patre vivente: hoc tenet Paul. de Castr. in l. *Gallus, §. et quid si tantum, col. pen. D. de liber. et posthum.* Decius, qui et alios refert. consil. 83. col. penult. et ad hoc vide Anton. de Rosel. in tract.*

legitim. versic. modo videamus de causa formali, col. 1. Et an requiratur ad validitatem concessionis, quod citentur agnati, et alii qui erant successuri? Communis opinio est, quod quando fit vivente patre, non requiratur, si fiat ad ejus petitionem; aliàs secus, ut tradit Bart. quem communiter Doctor sequuntur, in l. *Gallus, §. et quid si tantum, D. de liber. et posthum.* Requiritur etiam, ut valida sit legitimatio, consensus filii, ne invitus redigatur in patris potestatem, ut in authent. *quibus modis natur. effc. sui, §. generaliter 11.* sufficit tamen ratihabitio sequens, ut in dicto §. *generaliter,* etiam si fiat post mortem patris, ut voluit Angel. in disputatione sua, incipit, *Nobilis quidam genero: et tradit Decius dict. consil. 55. col. 5.*

(10) *Son dende adelante legitimos*. Non ergo retrotrahitur legitimatio, cum hic dicit: *Son dende adelante:* et sic videtur decidi quæstio, de qua per Bart. in dicto §. *et quid si tantum,* dum quærit, an legitimatio retrotrahatur; ut hic et adde textum, et ibi Bart. in §. *tribus, quibus mod. natu. effc. sui.* Hoc tamen intelligerem verum in simplici legitimacione; sed si forma concessionis diceret, quod restituitur eum, sicut si à primis natalibus foret legitimus, tunc videtur, quod retrotrahatur; sine præjudicio tamen tertii, ut notat Bart. ibi. Et nota hoc verbum, *son, etc.* nam quia est verbum substantivum, ut totatur in l. 5. §. *satis acceptio,* cum concord. *D. de verbor. oblig.* importat, quod sint verè legitimi, non per fictionem; de quo vide latè per Ant. Rosel. in dicto tract. *legitim. in versic. causam ultimam libelli,* ubi per plures columnas hanc materiam tractat, et ibi distinguit circa formulas concessionis: vide ibi, et per Bart. in l. *si is qui pro emplo-re, in 3. quest. principali, versic. item quæritur circa prædicta, D. de usucup. et Alexand. consil. 2. vol. 1. col. 5. et 4.*

(11) *Todas las honrras, e los proes*. In nullo enim differunt à filijs legitimis, ut in authent. *quibus modis natur. effc. sui, §. illud tamen 9. collat. 7. et hodie habetur plenè in l. 12. in Ordin. Tauri,* et adde l. fin. infra eod. undè et filius legitimus sequitur originem patris, Bart. in l. 1. col. fin. *D. ad municipal. et si legitimus impetret aliquid ut legitimus, licet non faciat mentionem de præcedenti defectu, tenet impetratio, Bald. in l. 1. C. ad L. Jul. Visel. et amplius non debet vocari spurius, Bal. in l. imperialis, C. de nupt. et secundum communem opinionem legitimus excludit substitutum, Joan. de Imol. in l. *ex facto, §. si quis regatus, in fin. D. ad Trebel.* Alexand. in l. *generaliter, §. cum autem, C. de instit. et subst. et consil. 2. 1. vol. incipit visis codicillis;* quæ tamen communis opinio limitatur aliquibus modis, de quibus vide Dec. consil. 284. *viso puncto, col. 5. et 6. vide ibi per eum, qui et ibi impugnat dictam communem opinionem col. fin. Bald. tamen in cap. naturales, si de feud. fuer. controuv. inter dom. et agn. dicit, quod impossibile est, quod per legitimacionem tollatur deformitas culpæ: undè non per omnia legitimati æquiparantur legitimis. Nam legitimatus non succedit in feudo, ut in dicto cap. *naturales,* neque in emphyteosi ecclesiastica, ut notat idem Bald. in l. *generaliter, §. cum autem, C. de instit. et subst. ubi et Salic. idem Bald. in addit. ad Specul. tit. de locato, Joan. de Imol. in l. quod dicitur, D. de verb. oblig. Alexand. consil. 60. vol. 1. col. 2. et plures alias differentias prosequitur Franciscus Curtius consil. 75. in 5. dubitatione. An autem privilegium extrahendi rem patrimoniale, quod ex forma statuti competit agnatis, procedat etiam in legitimatis, vide Dec. consil. 275. in 5. et ultimo dubio, et vide Montalv. in l. 15. incipit *todo ome, col. pen. versic. quæro utrum, tit. de las vendidas, lib. 3. Foro Leg. et quæ notat Bart. in l. pronuntiatio, §. familie, D. de verbor. sign. Joan. de Imol. et Alex. in dicto §. si quis rogatus, l. ex facto, D. ad Trebel. et quod notat Bald. in l. jus Civile, col. 2. D. de just. et jur. et quæ notat Rochus in tract. *de jure patron. charta 14.* Nota etiam, quod non revocatur donatio vigore leg. *si unquam, C. de revoc. donat.* si filius illegitimus post donationem legitimetur, Bald. in l. 1. *C. de inoffic. donat. col. fin. versic. ulterius quæritur, Salic. in l. si totas, eod tit. vers. juxta quod quæro, licet Bartholomæus Soc. consil. 226 incipit quæstio presentis consultationis consuluit contrarium contra Bald. et Salic. de quo vide Dec. consil. 566. ubi latè, quid si legitimetur in vita patris. Et advertit, quia in hac materia, an appellacione filiorum legitimorum comprehendantur legitimati, operatur multum communis usus loquendi, de quo vide per Alex. in dicto consil. 60. et per Dec. in dict. consiliis 275. et 566. Nota etiam, quod etsi quis sit legitimatus, ut possit habere etiam dignitates, non tamen poterit habere dignitatem Regiam: quia ad hanc non intelligitur legitimatus, secundum Bald. in l. *eam quam col. 10. C. de fideicommissis. ubi et prius dicit, quod non intelligitur legitimatus ad dignitates, qui est legitimatus etiam ad feudata: et ibidem dicit, quod iste******

legitimatus non dicitur primogenitus in exclusionem legitimi et naturalis, quando legitimatio fuit facta post natiuitatem legitimi, vel etiam si antea, et tractatur de successione in regalibus, et non in patrimonialibus; et quod etiam si post legitimacionem nascatur filius legitimus et naturalis, non succedat legitimatus in jure primogenituræ, vide Joan. Cirier. in suo tract. *primogen. lib. 1. quæst. 13. ubi latè: et an legitimatus dicatur de linea, vide Dec. consil. 565. et Bald. in cap. per tuas, de major. et obed. dicentem, quod legitimati non sunt de stirpe, neque toti stirpi attinent; et ibi, quod legitimè natus in honoribus præfertur legitimo. Sed dubium est pulchrum, et æpè vidi versari in Auditorio Regali, utrùm filius legitimatus gaudeat nobilitate patris, ita ut si pater erat nobilis, qui in Hispania dicitur *fijo dalgo,* filius ejus, si legitimetur, gaudeat tali privilegio, ita ut liberetur à contributionibus, ad quas generosi Hispaniæ non tenentur? Et ut procedat hoc dubium, præsupponitur, quod Principi nihil fuit dictum in concessione legitimacionis de tali nobilitate patris; et videbatur, quod sic, per istum text. et per dict. l. 12. *Tauri,* et per l. fin. infra eod. et hoc tenere videtur quidam glossator Cifuentes in dicta l. 12. et quia, ut dixi, legitimatus sequitur originem patris. In contrarium facit dictum Host. ubi et Joan. Andr. in cap. fin. *de filiis præbyti,* ubi dicit, quod in dispensatione, quam facit Papa cum genito ex nobili, debet fieri mentio nobilitatis, quando Papa (si hoc expressum esset) redderetur difficilior ad dispensandum; quod dictum reasumpsit Guilielm. Bened. in repet. cap. *Raynutus, de testam. super verbo et uxorem nomine Adelasiam, fol. mibi 66. col. 55. dicens, quod in legitimacione filiorum debet fieri mentio de nobilitate parentum. Item non potest esse dubium, quin Princeps redderetur difficilior ad legitimandum, videus ex hoc, quod si consequatur patris nobilitatem, redundaret hoc in præjudicium aliorum contribuentium, qui non exonerantur: et sic exprimenda esset talis qualitas nobilitatis, argum. cap. *postulasti 27. cum simil. de rescript. Vidi super hoc consili Regiam Celsitudinem per Dominos de Regali Consilio, et fuisse responsum, ut tales generales legitimaciones, non expressa nobilitate, non extenderentur ad talem prærogativam nobilitatis; et ita fuit rescriptum Regalibus Auditoriis. Et pro ista parte facit l. *si servitus 23. D. de servit. urban. præd. ubi habetur, quod una servitute remissa, vel sublata, non intelligitur alia remissa, vel sublata. Ita ergo et hic, licet Princeps tollat defectum natalium, et sic servitute spurietatis, non videtur tollere, neque tollit aliam servitutem, quia cum plebeis tenetur ad contribuendum. Facit etiam quod habetur in cap. *pastoralis 19. de privil. et in cap. ex tuarum 5. de auctor. et usu pallii, et etiam l. si non lex Alia Sentia 85. et quæ ibi tradit Joan. de Imol. D. de hæred. instit. et quæ notat Joan. Fab. Instit. qui, et ex quibus caus. manum. non poss. in princ.*****

(12) *El Papa*. De legitimacione Papæ in spiritualibus habetur plenè in cap. *per venerabilem 15. qui filii sint legit.*

(13) *Libre*. Nam servi non sunt capaces legitimacionis, quæ est de jure Civili, nisi procedat manumissio, ut probatur in authent. *quibus mod. nat. effc. legit. §. si quis sanè 1. ibi: si ex libera ei fiant, etc. collat. 6. servi enim sunt incapaces eorum, quæ sunt juris Civili, l. quod atinet 52. D. de regul. jur. si tamen pater filium, quem habuit ex sua ancilla, peteret legitimari: ex hoc videtur eum manumittere, ut in l. 1. §. similique modo, C. de latin. libert. toll. de quo vide Anton. de Rosel. in dicto tract. *legitim. fol. 15. col. 4. vers. sed juxta hoc quæro.**

(14) *De clerigo*. Filii nati ex constituto in sacris, possunt auctoritate Romani Pontificis legitimari, ut tradit Host. in summa, tit. *qui filii sint legit. §. fin. versic. nunquit ergo,* et probatur in dicto cap. *per venerabilem, in princ. cum Gloss. in verbo adulterinis, et tradit Alex. consil. 2. vol. 1. col. 5. vers. præsuppono igitur: imò et Imperator, vel Rex noster potest legitimare filium sacerdotis, secundum Bald. in l. et si contra, C. de nupt. quicquid aliàs dixerit Dominicus Bald. in cap. si annuum, §. 1. de iudic. lib. 6. de quo vide Socin. in l. *Gallus, §. forsitan, in fine, D. de liber. et posthum. et consil. 65. vol. 3. et Decium consil. 150. ad finem, col. 2.**

(15) *Dispensasse*. Quando Papa utitur verbo. *dispensamus,* plenè videntur hæc procedere, eò quia materia dispensationis est restringibilis, ut in cap. 1. et 2. *de filiis præbyti. lib. 6. et idem si cum verbo legitimamus* adjiceret, ut possit ad ordines promoveri; cum tunc dem importet legitimatio, quod dispensatio: si tamen Papa legitimaret, restituendo eum primævo juri, et natalibus, ita quod decernat illum legitimum, ac si esset legitimè natus; tunc videtur, quod possit pro-

moveri ad dignitatem, etiam episcopalem, ut dicit Gloss. ubi vide Abb. in cap. *cum Wintonensis, de elect.*

(16) *Que hayan dignidades.* Imò neque beneficia, nisi in dispensatione exprimat, ut in cap. 1. et 2. et ibi notat Domin. *de filiis presbyt.* lib. 6. et si dispensetur ad beneficium, etiam curatum, non potest habere dignitatem, ut in cap. fin. *de filiis presbyt.* et notat Domin. in dict. cap. 2.

(17) *Obis pados.* In materia restringibili, ut est dispensatio, appellatione dignitatum non venit dignitas episcopalis, text. notabil. in cap. *dilectus* 12 juncto cap. 2. *de concess. prebend.* imò si fiat mentio in dispensatione de dignitate episcopali, non venit archiepiscopalis, ut notat Doctor. in dicto cap. *dilectus*, et Abb. in dicto cap. *cum Wintonensis*, col. 2. *de elect.*

(18) *En las cosas temporales.* Approbat opinionem Bernard. Glossat. et Innoc. in cap. *per venerabilem, qui filii sint legit.* cujus opinio, secundum Abb. ibi, col. 5. servatur in practica, et adde Guilliel. Bened. in cap. *Raynutius*, in verbo *et uicorem nomine Adelasiam*, fol. mihi 66. col. 5. et 4. ubi invehit contra Doct. de placebo domino, aliter dicentes. In aliquibus tamen casibus teneret legitimatio, seu dispensatio Papæ, etiam quoad temporalia; de quo vide notabiliter per Abb. in dicto cap. *per venerabilem*, col. 4. 5. et 6. et signanter col. 6. versic. *et prædicta resumendo sub epologo*, ubi vide.

(19) *De su temporal jurisdiction.* Ut in dicto cap. *per venerabilem*, et dicit Bald. in l. *per hanc*, col. 6. *C. de tempor. appellat.* quòd in terris Ecclesiæ Papa reservavit sibi legitimatorem spuriorum.

(20) *Las cosas spirituales.* Ut dixit Gloss. in cap. *lege*, 10. dist. et in cap. *si officia*, 36. dist. et in cap. *pervenit*, 10. dist. et habetur in dicto cap. *per venerabilem*; et per hoc videtur, quòd legitimatus à Rege, vel Imperatore, non succedat in jure patronatus Ecclesiæ, quia est annexum spiritualibus, ut in cap. *quanto* 5. *de judic.* ubi hoc tenuit Felin. col. 5. et tenere videtur Domin. in dicto cap. *lege*; quando tamen jus patronatus veniret in consequentiam hæreditatis, legitimatus à Principe sæculari erit capax juris patronatus Ecclesiæ, ut vult Præpos. post Domin. in dict. cap. *lege*, et tenet Rochus in tract. *juris patron.* super verbo *competens alicui*, col. 4. dicens, ita fuisse judicatum in contingentia facti: et ibi vide per eum, col. 2. 5. et 4. an sine legitimatio illegitimus succedere possit in jure patronatus, vel sit capax illius.

LEY V. — En que manera puede el padre legitimar su hijo, dandolo a servicio de Corte de Señor (a).

Amiga teniendo alguno, que non fuesse sierua (b) en lugar de muger, de que ouiesse hijo natural (1); si tal hijo como este lleuare su padre a la Corte (2) (c) del Emperador, o del Rey, o al Concejo de la Ciudad, o Villa, donde fuere (5), o en cuyo termino (4) morasse, o a otra Ciudad, o Villa qualquier (5), maguer non more en ella, nin en su termino; e dixesse publicamente ante todos: Este es mi hijo que he de tal muger, e dolo a servicio deste Concejo: por estas palabras lo faze legitimo; solamente, que aquel hijo que da, assi lo otorgue, e non lo contradiga (6). E lo que dize de suso, que puede el padre legitimar tal hijo como este, assi como sobre dicho es, entiendese que lo puede fazer, quier aya otros hijos (7) de muger legitima, quier non; fueras ende, si la amiga de quien ouiesse el hijo, fuesse sierua. Ca el hijo de la sierua non lo podrie legitimar en esta manera, auiedo otros hijos legitimos (8). Pero si los non ouiesse, estonce poderlo y a fazer, aforrandola (9) primeramente.

(a) L. 17, tit. 6, lib. 3, y L. 7, tit. 22, lib. 4 del F. R.—L. 12 de Toro.—L. 7, tit. 20, lib. 40 de la N. R.

(b) Acerca de la esclavitud véase nuestra nota 2.ª a la L. 3, tit. 14, P. 1.

(c) Observa muy bien Gregorio Lopez en la glosa, que no estaba en su tiempo en práctica la legitimacion por oblacion á la Curia. Mucho menos lo está hoy; por lo cual esta ley ninguna aplicacion tiene.

LEX V. — Potest pater filium naturalem ex liberta concubina, etiam legitimis existentibus, offerendo eum Curie Regis, aut Concilio Civitatis, vel Villæ servitio, legitimare; sed ex ancilla non potest, legitimis existentibus; sed si legitimos non habet, potest, concubina prius manumissa. Hoc dicit.

(1) *Natural.* Hoc ideò exprimit, quia iste modus legitimandi tantum convenit filiis naturalibus, ut in cap. *primus* 2. in authent. *quibus mod. natur. efflc. sui*; alii enim spurii indigui sunt Principis clementiæ, ut in cap. fin. in authent. *quibus mod. natur. efflc. legit. collat.* 6.

(2) *A la Corte.* Ista lex tractat de alio modo legitimatorem filiorum naturalium, scilicet per oblationem curiæ, qui modus legitimandi adinventus fuit à Theodosio Imperatore, ut habetur in dicto cap. *primus* 2. in dict. authent. *quibus mod. natur. efflc. sui*, et in l. *si quis* 5. *C. de natur. liber.* et hodie iste modus legitimandi non est in usu, secundum Angl. in dict. authent. *si quis igitur*, et Anton. Rosel. in tract. *legitimation.* cap. ult. ubi tract. hanc materiam. Et nota, quòd sicut per oblationem curiæ legitimatur naturalis, ita per ingressum religionis: vide Bald. in l. 1. *C. de sacrosanct. eccles.* col. pen. vide tamen quæ dixi in l. 12. tit. 6. *Part. 1.*

(3) *Donde fuere.* Habuit ortum à dict. authent. cap. 2. *si quis igitur.*

(4) *Termino.* Adde l. *qui ex vico* 50. *D. ad munic.* sequitur ergò committativus jus civitatis, sub qua est vicus ubi commoratur, ut notat etiam Gloss. in dict. authent. *quibus mod. nat. efflc. sui*, §. *si quis igitur*, ubi et dicit, quòd villæ, et castra faciunt collectam sub civitate, cui subsunt; cui adde l. 18. tit. 1. lib. 7. *Ordin. Regal.* disponentem, qualiter villæ, et castra contribuant in refectionem muros, et fossatorum civitatis; quam legem limita singulariter, quando muri fossæ, seu valvæ civitatis indigerent magna reparatione, secus, si esset modica: nam ad modica conviciis tantum, et non possessores prædiorum, qui alibi morantur, aut pascuis civitatis utuntur, tenerenter, secundum Guilliel. de Cuneo in l. *neminem*, *C. de sacros. eccles.* et Joan. de Plat. in l. fin. in fin. *C. de immunit. nemin.* conced. lib. 10. quem vide.

(5) *Qualquier.* In hoc addit ista lex ad dict. §. *si quis igitur*, et dict. l. *si quis* 5. *C. de natur. liber.* ubi exigebatur, quòd esset metropolis illius provincie.

(6) *Contradiga.* Hoc sufficit, licet expressè non consentiat, ut declarat Angel. in dicta authent. *quib. mod. natur. efflc. sui*, §. *et quoniam*, et §. *si verò ab initio.*

(7) *Fijos.* Ut in dicto §. *si quis igitur*, et non poterit pater eis relinquere plus quàm uni ex legitimis minùs habenti, seu cui minùs dat, ut in cap. *et quoniam varie* 5. ejusdem authent. et in l. *communium* 9. ad fin. *C. de natur. liber.* et idem in donatione, ut ibi habetur. Hodie vide l. 12. *Tauri*, nam legitimatus in nullo succedit cum legitimis; de quinta tamen parte potest pater ei relinquere, quòd voluerit, ut ibi.

(8) *Legitimos.* Vide in authent. *de triente. et semis.* cap. fin. et Azón. *C. de natur. liber.* in sum. col. fin.

(9) *Aforrandola.* Ut in cap. 2. §. *si quis igitur* 2, et in cap. 1. §. 1. vers. *quòd verò*, in authent. *quibus mod. nat. efflc. sui*, et in §. fin. in authent. *de triente. et semis.* debet etiam manumittere filios natos ex serva, ut in dicto vers. *quòd verò*, et in dicto §. *si quis igitur*, quæ non loquuntur de manumissione matris: et dictum cap. fin. dict. authent. *de triente. et semis.* loquitur de manumissione matris, quando ducitur in uxorem; et sic addit in hoc ista lex quando fit legitimatio per oblationem curiæ; satis tamen videtur manumittere filios, ex quo apud acta illos vocat filios, ut in l. *una*, §. *similique modo* et l. 2. *C. de latin. libert. tollend.*

LEY VI. — Como el padre puede fazer su hijo natural legitimo, en su testamento (a).

De amiga auiedo algun ome a sus hijos naturales (1), si hijos legitimos non ouiere (2), puedelos legitimar en su testamento (5) en esta manera, diziendo assi (4): quiero que fulano, o fulana, mis hijos, que ome de tal muger (5), que sean mis herederos legitimos. Ca si despues de la muerte del padre, tomaren los hijos este testamento, e lo mostraren al Rey, e le pidieren merced, que le plega de confirmar, e de otorgar la merced

que el padre les quiso fazer; el Rey sabiendo que aquel que fizo el testamento, non auia otros hijos legitimos, deuelo otorgar (6). E dende adelante heredan los bienes del padre, e auran honrra de hijos legitimos (b).

(a) L. 7, tit. 22, lib. 4 del F. R.

(b) Véase nuestra nota 2.ª á la L. 4 de este mismo título.

LEX VI.—Pater legitimis non habente, et in testamento dicente, se velle filios suos naturales fieri legitimos hæredes, et Principe hoc confirmante, viso testamento, erunt hæredes legitimi. Hoc dicit.

(1) *Naturales.* Non ergò habebit locum ista lex in filiis spiriis, qui ab omni beneficio excluduntur, ut in authent. *licet*, in fin. *C. de natur. liber.* et tradit Decius consil. 176. col. 2.

(2) *Non ouiere.* Nam nulla legitimatio filiorum naturalium tenet, stantibus legitimis, nisi hoc Principi exprimat, ut dixi supr. l. 4. Nisi sit legitimatio per subsequens matrimonium, vel per oblationem curiæ, ut dicit Bart. in authent. *item si quis liberos*, *C. de natur. liber.* et habetur in cap. *generaliter*, ubi Gloss. in authent. *quibus mod. natur. efflc. sui.*

(3) *En su testamento.* Valido, et solemniter intellige; nam in testamento nullo, vel minùs solemniter secus esset, cum neque dicatur testamento, l. 4. §. *condemnatum* 6. *D. de re judic.* l. 2. §. 1. *D. testam. quemad. aper.* et in materia legitimatorem videtur tenere Bart. in disputatione sua 11. incipit *habeo filium*, in fin. et Decius consil. 176. quòd crederem esse verum, quando ex defectu solemnitatis testamentum esset nullum: quia cum hoc auferatur bona venientibus ab intestato, requiritur, quòd pater hoc dicat in testamento solemniter. Si tamen testamentum annullaretur ex alia causa; tunc adhuc haberet locum ista lex, arg. l. fin. *D. de rebus eorum*, et in fortioribus terminis tenet Anton. Rosel. in tract. *legitimat.* lib. 1. versic. ult. col. fin. versic. *sed quid si ista verba*: quia satis est, quòd legitime constet de voluntate patris volentis filium naturalem legitimari.

(4) *Diziendo assi.* Idem, si per alia verba testamenti constaret, patrem voluisse, quòd naturalis legitimetur, ut dicit Bart. in l. *Gallus*, §. *et quid si tantum*, col. fin. *D. de liber. et posthum.* Quid autem, si pater legitimari fecerat filium in vita, sed legitimatio ex aliqua causa fuit invalida, et talem filium sic legitimatum instituit in testamento, an tenebit institutio? Paul. de Castr. dicit, quòd non in dicta l. *eam quam*, col. 1. vers. *et per istam legem*, ubi etiam dicit, quòd hæreditas applicabitur venientibus ab intestato; quòd est valde dubium: vide Dec. dict. consil. 176. per totum; vide omnino.

(5) *Que ome de tal muger.* Et sic expressit, quòd erant filii naturales; tunc non intelligitur legitimare, sed quòd à Principe impetretur. Si verò non diceret eos filios naturales, sed filios tantum, tunc procedit l. infra proxima, et cap. *ad hæc* 2. in authent. *ut liceat matri, et avie*: ita declarat Gloss. et ibi eam dicit sing. Angel. in authent. *quib. mod. natur. efflc. sui*, super verbo *Principis*.

(6) *Otorgar.* Nota hoc verbum, per quòd videtur, quòd Princeps faceret injuriam, si non concederet; et idem innuitur in authent. *quibus mod. nat. efflc. sui*, cap. *illud tamen* 9. in fin. undè ista lex sumpta est, licet non ita clarè, ut hic: et potest induci ista lex, quòd si in instrumento majoriæ caveretur, quòd non possit relinquere majoria, nisi filio legitimo, vel quòd non succedat in ea, nisi sit legitimus filius, quòd pater instituendo filium in majoria, cum per hoc efficiatur legitimus, quòd possit in ea succedere: sed in contrarium facit, quòd notat Bald. in l. *propter litem*, *D. de excus. tutor.* dum vult, quòd ante actum debet removeri impedimentum.

LEY VII.—En que manera pueden los padres legitimar sus hijos por carta (a).

Instrumento (1), o carta, faziendo algun ome por su mano misma (2), o mandandola fazer a alguno de los Escriuanos publicos, que sea confirmada (5) con testimonio de tres omes buenos (4), en que diga que algun hijo que ha nombrandolo señaladamente, que lo conocele por su hijo (5); es esta otra manera en que se fazen los hijos naturales (6) legitimos (7). Pero en tal conosciencia como esta non deve dezir (8) que es su hijo natural, ca si lo dixesse, non valdria la legitimacion. Otro-

si, quando alguno que a muchos hijos naturales de vna amiga, e conocele el vno dellos tan solamente por su hijo, por tal carta, e en tal manera como sobredicho es en esta ley; portal conosciencia como esta seran legitimos los otros hermanos (9), quanto para heredar en los bienes del padre, tambien como aquel en cuyo nome fue fecha la carta; maguer non fuessen nombrados en ella. E lo que dize en esta ley, e en las que son antes della, entiendese, que aquellos que son nombrados en ellas, que son legitimos para heredar en los bienes de su padre, e de los otros parientes (10); sacado aquel que fuesse legitimado en la manera que dize adelante, en la ley, del que se ofrece el mismo (11) a servicio de la Corte del Emperador, o del Rey (b). Ca este atal heredera en los bienes del padre. Mas non en los de los otros parientes si moriessen sin testamento.

(a) L. 7, tit. 22, lib. 4 del F. R.

(b) Véase nuestra nota 3.ª á la L. 5 de este mismo título.

LEX VII.—Si pater filium naturalem in scriptis coram duobus testibus, et tabellione, aut eo propria manu scribente, filium cognoscit, dicendo, quòd cognoscit eum in filium, efficitur ex hoc legitimus, nisi eum exprimat naturalem: et talis cognitio legitimaret alios ex eadem matre natos, licet de eis non fecit mentionem: et omnes taliter legitimati succedent etiam consanguineis; si tamen filius naturalis semetipsum offerat Curie Principis, aut servitio Concilii, licet per hoc fiat legitimus, et patri succedat, non tamen succedit cæteris consanguineis. Hoc dicit.

(1) *Instrumento.* De materia hujus legis vide Bart. in sua disputatione *Habeo filium, etc.* ubi pluribus modis limitat istam legem, et Cæpol. cautela 248. ubi notabiliter, et Anton. Rosel. in tract. *legitimation.* ultim. cap. 1. *libri*, ubi latè.

(2) *Misma.* Multum enim operatur, quòd scriptura facta sit propria manu: quia æquiparatur instrumento publico, ut hic, et vide l. *cum antiquitas* 28. §. 1. *C. de testam.* in fin. et in princ. *Instit. de empt. et vendit.* et l. *scripturas* 11. *C. qui potior. in pign. habe.* nec requiritur subscriptio, ubi totum est scriptum manu propria, dic. l. *cum antiquitas*, §. 1. ubi et Paul. de Cast. notat.

(3) *Confirmada.* Id est, habeat subscriptionem trium testium, ut in authent. *item si quis* la 2. *C. de natur. liber. et in corpore undè sumitur*; et habere debet istam subscriptionem testium, sive sit propria manu, sive per manum tabellionis, ut hic, et ibi habetur.

(4) *Buenos.* Debent ergò esse omni exceptione majores, ut hic, et in dicta authent. *item si quis*. Et an ei, pro quo est instrumentum, incumbat probatio qualitatis hujusmodi, vide Angel. et Joan. de Imol. in l. 2. §. *diem*, *D. quemadmod. testam. aper.* et Dec. consil. 103.

(5) *Su hijo.* Ut hic vides, debent ista verba principaliter propter se proferri, et non incidenter poni gratia demonstrationis: ita limitat Bart. in §. *ad hoc*, in authent. *ut liceat matri, et avie*, undè ista lex sumpta est, et in dicta sua disputat. 11. col. pen. quòd tamen intelligit Anton. Rosel. in dicto suo tract. *legitim.* cap. ult. primi libri, col. pen. nisi essent prolata propter aliud, quòd non conveniat nisi filio legitimo, l. *quidam* 15. *D. de probat.* ut si institueret, vel exheredaret, qui actus non convenit nisi filio legitimo, ut tenet Bart. in l. *qui senatus*, *D. de liber. agnose.* et in casu institutionis hoc idem tenet Paul. de Cast. vol. 2. consil. 429. incipit, *præsupposito, quòd iste*; imò et ibi videtur velle contra Bart. idem esse indistinctè, etsi verba proferantur propter aliud: sed verius videtur dictum Bart. cum dicta limitatione Rosel.

(6) *Naturales.* Procedit ergo ista lex in filio naturali habito ex concubina, quam quis habuit indubitato affectu; et ita declarat Bart. in dicta disputat. 11. sed hodie per l. H. *Tauri* sufficeret natum esse ex soluto, et soluta, cum pater illum recognoscat.

(7) *Legitimos.* Nota hoc verbum, *fazen legitimos*; non tamen aperit ista lex, an fiant legitimi à tempore quo proferuntur ista verba, vel an retrò antè, et sic, ut præsumatur matrimonium præcessisse cum matre, et sic, quòd ab initio fuerunt legitimi: undè adverte, quòd text. in dict. §. *ad hoc*, undè sumpta est, hoc videtur aperire, dum